

Δελτίο Τύπου

13th Clinical Research Conference

«Οι προκλήσεις παραμένουν»

Την αύξηση κατά **74%** των αιτήσεων των κλινικών μελετών στη χώρα, το 2024, ανακοίνωσε η Γενική Γραμματέας Υπηρεσιών Υγείας του Υπουργείου Υγείας, **Λίλιαν Βιλδιρίδη**, στο **13th Clinical Research Conference**, που πραγματοποιήθηκε στις 3 Δεκεμβρίου και ανέδειξε τις προκλήσεις που παραμένουν στον χώρο των κλινικών μελετών. Με στόχο τη διευθέτηση του πλαισίου των κλινικών μελετών, προκειμένου η χώρα μας να καταστεί ανταγωνιστική στον χώρο αυτό, η κυβέρνηση ετοιμάζει **Κοινή Υπουργική Απόφαση** για την **πρωτοτυποποίηση εγγράφων και συμβάσεων**, για την υποβολή των αιτήσεων, όπως επεσήμανε η κ. Βιλδιρίδη. Τις διαδικασίες εκτιμάται ότι θα διευκολύνει η λειτουργία της πλατφόρμας του **Μητρώου Βιοϊατρικών Μελετών**, που αναμένεται να είναι έτοιμη **μέχρι το τέλος του 2025**.

Το 13th Clinical Research Conference διοργανώνεται από την **ethosEVENTS**, τον ενημερωτικό ιστότοπο υγείας **virus.com.gr** και το περιοδικό πολιτικής της υγείας **Pharma & Health Business**. Το συνέδριο διεξάγεται με φυσική παρουσία στο ξενοδοχείο **Divani Caravel** και με παράλληλη **online μετάδοση των εργασιών του από το LiveOn Expo Complex**.

Η κ. Βιλδιρίδη τόνισε ιδιαίτερα την προσπάθεια του Υπουργείου Υγείας για αναβάθμιση του πλαισίου διεξαγωγής. Αρχικά, για τα δεδομένα των κλινικών μελετών που διεξάγονται στη χώρα το 2023 και το 2024, η γενική γραμματέας ανέφερε πως το ποσοστό των αιτήσεων που κατατέθηκαν **αυξήθηκε κατά 74%**. Αναλυτικά, το **2023**, είχαν κατατεθεί **298 αιτήσεις** για φάρμακα, έως το **2024 είχαν εγκριθεί 154**. Το **2024**, κατατέθηκαν **519 μελέτες και εγκρίθηκαν 219, οι υπόλοιπες είναι υπό αξιολόγηση**. Η ανοδική τάση συνδέεται με νομοθετικές παρεμβάσεις, όπως υποστήριξε η κ. Βιλδιρίδη.

Σε ό,τι αφορά τη σύσταση των γραφείων κλινικών μελετών στα νοσοκομεία, τόνιστηκε πως οι υγειονομικές δομές θα πρέπει να πληρούν τις προϋποθέσεις, δηλαδή να είναι νοσοκομεία άνω των **200 κλινών** και ήδη να διεξάγονται σε αυτά **30 κλινικές μελέτες**. Με βάση τους όρους αυτούς, εκτιμάται ότι, για παράδειγμα, από τα **16 μεγάλα νοσοκομεία της 1ης ΥΠΕ τα 6 θα μπορέσουν να προχωρήσουν** στη σύσταση γραφείων. Μεταξύ αυτών είναι το Κωνσταντοπούλειο, το Λαϊκό, ο Ευαγγελισμός κ.ά.

Επίσης, η **ΚΥΑ είναι σε τελική φάση** και, σύμφωνα με αυτήν, προβλέπεται η πρωτοτυποποίηση για τα έγγραφα και τα δικαιολογητικά, καθώς και για τη σύμβαση, η οποία θα υπογράφεται με ηλεκτρονικό τρόπο από τον ερευνητή και τον χορηγό. Τα έγγραφα, στη συνέχεια, θα αποστέλλονται στις ΥΠΕ και θα είναι διαθέσιμα σε όλες τις υπηρεσίες. Θα υπάρχουν πρωτοτυποποιημένες συμβάσεις ανά κατηγορία, για να διασφαλιστεί ένα συνεκτικό πλαίσιο. Ακόμη, η κ. Βιλδιρίδη ανακοίνωσε ότι το **Μητρώο Βιοϊατρικών Μελετών** θα είναι έτοιμο μέχρι το τέλος του 2025 και θα είναι διασυνδεδεμένο με το ευρωπαϊκό CTIS. Το ελληνικό μητρώο, ως πλατφόρμα, θα περιέχει, επιπλέον, και οικονομικά στοιχεία, τα οποία δεν διαθέτει το ευρωπαϊκό.

Ο **Κωνσταντίνος Ουζούνης, CEO, ethosGROUP**, στον σύντομο χαιρετισμό του, έκανε μια αναδρομή στα 13 χρόνια διοργάνωσης του συνεδρίου. Απευθυνόμενος στους παρισταμένους-εκπροσώπους του κλάδου, ο κ. Ουζούνης τόνισε: «Σας θεωρούμε συναγωνιστές και συμμετόχους για τη βελτίωση των κλινικών μελετών, ένας κλάδος που φέρνει καλές δουλειές, παράγει αξία για τον ασθενή, την ελληνική οικονομία, για όλους μας. Είστε άξιοι άνθρωποι». Ο κ. Ουζούνης αναφέρθηκε επίσης στο έντονο πνεύμα συνεργασίας των ανθρώπων του κλάδου, αλλά και στη συγκυρία του μεγάλου clawback, που έρχεται σε αντίθεση με τις αναπτυξιακές προοπτικές που προσφέρει ο κλάδος.

Κατά τη συζήτηση του **Panel I, με θέμα «Προώθηση κλινικών μελετών στο ΕΣΥ: Πού βρισκόμαστε;» ο Αθανάσιος-Μελέτιος Δημόπουλος, Καθηγητής Θεραπευτικής-Αιματολογίας-Ογκολογίας, Διευθυντής Θεραπευτικής Κλινικής (Νοσοκομείο Αλεξάνδρα), Ιατρική Σχολή, Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών**, περιέγραψε τη διαδικασία την οποία ακολουθεί μια πολυεθνική εταιρεία που έχει καινοτόμο φάρμακο και επιθυμεί να προχωρήσει σε κλινική μελέτη. Ο καθηγητής επεσήμανε ότι για την επιλογή της χώρας μας χρειάζονται **αξιόπιστα κέντρα εξειδίκευσης και αριστείας**, ενώ επεσήμανε τη συμβολή των αξιόλογων ερευνητών. Ο κ. Δημόπουλος υποστήριξε ακόμη ότι η Πολιτεία δεν πρέπει να βάζει «αναχώματα» στην προσπάθεια των κέντρων και ανέφερε ότι η στελέχωση των γραφείων κλινικών μελετών θα έχει νόημα εφόσον στελεχωθούν με καταρτισμένο προσωπικό.

Από τη μεριά του, ο **Ιωάννης Χονδρέλης, PhD, Διευθυντής Ιατρικού Τμήματος, ΦΑΡΜΑΣΕΡΒ-ΛΙΛΛΥ, Συντονιστής Ομάδας Κλινικών Μελετών, ΣΦΕΕ**, τόνισε: «Αυτό που χρειαζόμαστε, αυτήν τη στιγμή, για να είμαστε ως χώρα ανταγωνιστική, πέρα από κέντρα εξειδικευμένα και αριστείας: χρειαζόμαστε την ταχύτητα, να γίνουμε πιο γρήγοροι στη λήψη απόφασης και υλοποίησης. Όλη αυτή η ταχύτητα να αντικατοπτρίζεται σε πλαίσιο θεσμικό». Ο κ. Χονδρέλης πρόσθεσε με νόημα ότι «δεν μπορεί τρία χρόνια μετά να έχουμε θεσμικό πλαίσιο που αφορά παλαιότερη κατάσταση». Επίσης, σχολίασε τη χρονοτριβή για τη θεσμοθέτηση σύστασης γραφείων κλινικών μελετών στα νοσοκομεία. Μάλιστα, υπογράμμισε, στα λεγόμενά του, ότι η Ελλάδα, λόγω των υποχρεωτικών επιστροφών, που έφθασαν στο **83% στα νοσοκομειακά φάρμακα, δημιουργεί κλίμα μη ευνοϊκό για την καινοτομία**. Το επενδυτικό clawback, όταν πρωτοεφαρμόστηκε, λειτούργησε, όταν εντάχθηκε στο Ταμείο Ανάκαμψης δεν ταίριαζε με τη διαδικασία για τις κλινικές μελέτες, πρόσθεσε ο κ. Χονδρέλης, τονίζοντας ότι, ως κίνητρο, χρειάζεται να αλλάξει. Επίσης, κατέθεσε πρόταση για τη **δημιουργία του γραφείου κλινικών μελετών στο Υπουργείο**, κάτω από τη Γενική Γραμματεία, προς διευκόλυνση των διαδικασιών.

Από τη μεριά της, η **Ευαγγελία Κοράκη, Πρόεδρος, Hellenic Association of CROs, HACRO, Πρόεδρος & Διευθύνουσα Σύμβουλος, CORONIS Research**, σχετικά με την ανάγκη να ολοκληρωθεί το Μητρώο Βιοϊατρικής Έρευνας, εξήγησε ότι η Ευρώπη, για να επιταχύνει, δημιούργησε το CTIS, αλλά ζήτησε να δημιουργηθεί και εθνικό σύστημα σε κάθε χώρα, για το οποίο η Ελλάδα έχει δεσμευτεί. Η εθνική πλατφόρμα θα αφορά την πρόσβαση, την ηλεκτρονική υποβολή και την επίβλεψη όλων των σταδίων, καθώς και τα metrics. Ως παράδειγμα της παρούσας φάσης η κ. Κοράκη ανέφερε το γεγονός ότι, προς το παρόν, δεν έχουμε εικόνα πόσοι ασθενείς είναι “on going”. Εκτίμησε δε ότι η πλατφόρμα θα λύσει θέματα παρακολούθησης και απολογιστικά, καθώς θα αναφέρει και οικονομικά στοιχεία, ενώ θα έχουν πρόσβαση και οι ασθενείς. Το έργο ήδη «ακούμπησε» στην ΗΔΙΚΑ και έχει ανατεθεί, αλλά θα είναι έτοιμο στο τέλος του 2025.

Επίσης, ο **Νίκος Κωστάρας, Γενικός Διευθυντής, IQVIA Hellas, Πρόεδρος των εταιρειών του Ομίλου IQVIA στην Ελλάδα: Bioaxis, Accurate**, συμφώνησε ότι «η ταχύτητα είναι το μεγάλο μας αγκάθι». Ο κ. Κωστάρας δεν έδωσε προβάδισμα τόσο στη λειτουργία της πλατφόρμας όσο στους ανθρώπους που θέλουν να υλοποιήσουν το εγχείρημα. Ακόμη, τόνισε το θετικό βήμα της πρωτοτυποποίησης των συμβάσεων, που έχει δρομολογηθεί. Στο δε θέμα των γραφείων κλινικών μελετών στα νοσοκομεία, ανέφερε ότι πρέπει να δοθεί βαρύτητα στη στελέχωση, στα χρονοδιαγράμματα και τη στόχευση, για να εξασφαλιστούν οι πιο γρήγορες εγκρίσεις. Με στόχο να βελτιωθεί η θέση της Ελλάδας στο διεθνές στερέωμα των κλινικών μελετών, ο ιδιωτικός τομέας μπορεί να συμβάλει, αλλά πρέπει να διασφαλιστεί η δέσμευση από πλευράς της Πολιτείας στις υποσχέσεις της, όπως τόνισε ο κ. Κωστάρας, γιατί πρέπει να εξασφαλιστεί η αξιοπιστία της χώρας μας.

Στην ομιλία της, με θέμα «**Ενσωμάτωση της ορθής κλινικής πρακτικής στον χώρο των Κλινικών Μελετών - Η εμπειρία του Ογκολογικού Νοσοκομείου**», η **Ευρυδίκη Χριστάκου**, για το νοσοκομείο Μεταξά, είπε ότι μέχρι το 2022 ήταν «νεκρή γη», καθώς μόνο δύο μελέτες πραγματοποιούνταν σε στάδιο follow-up. Πλέον, γίνονται συντονισμένες προσπάθειες από τη διοίκηση και τους γιατρούς να κινηθούν οι διαδικασίες, για να προσελκυστούν μελέτες. Εφαρμόζοντας εξωστρέφεια, άρχισαν 20 νέες κλινικές μελέτες, εντός του 2024 το νοσοκομείο έχει 10 χορηγούς και στην ογκολογική κλινική εισήχθησαν 53 ασθενείς σε κλινικές μελέτες. Έχουν υπογραφεί συμβάσεις για άλλες 5 κλινικές μελέτες για το 2025 με την ογκολογική κλινική και έχουν γίνει πολλές περαιτέρω συζητήσεις για τη διενέργεια και άλλων κλινικών μελετών. Πρόσφατα, από το νοσοκομείο Μεταξά εντάχθηκε πρώτος σε πολυκεντρική μελέτη ασθενής με καρκίνο του πνεύμονα ανάμεσα σε 200 κέντρα και 31 χώρες.

Κατά τη συζήτηση στο **Panel II, με θέμα «Στελέχωση και λειτουργία τμημάτων Κλινικών Μελετών στα νοσοκομεία του ΕΣΥ»**, η **Όλγα Μπαλαούρα, Msc, PhD(c), Διοικήτρια 1ης ΥΠΕ**, ανέφερε ότι «στην 1η ΥΠΕ σχεδόν όλα τα νοσοκομεία πραγματοποιούν κλινικές μελέτες». Για τα τρία τελευταία χρόνια, τα έσοδα υπολογίζονται σε 1 εκατ. σε ερευνητές στην ΥΠΕ. «Έχουμε δώσει 15 εκατ. Τα νοσοκομεία έχουν έσοδα περί τα 3 εκατ. το 2020 με 2023». Η 1η ΥΠΕ θα κάνει μια χαρτογράφηση ποια νοσοκομεία πληρούν τις προϋποθέσεις. Ενδεικτικά, η κ. Μπαλαούρα ανέφερε ότι τα τρία μεγάλα νοσοκομεία στις ΥΠΕ, εκτός από τα πανεπιστημιακά, ο Ευαγγελισμός, το Γεννηματά και ο Άγιος Σάββας πραγματοποιούν πάνω από 40 κλινικές μελέτες. Η προσπάθεια σύστασης των γραφείων θα αρχίσει με 5 νοσοκομεία τα οποία θα στελεχωθούν σύμφωνα με τις προϋποθέσεις.

Σχετικά με την ανοδική πορεία του νοσοκομείου στις κλινικές μελέτες, ο **Σαράντος Ευσταθόπουλος, Διοικητής του Αντικαρκινικού Νοσοκομείου Μεταξά**, σημείωσε στα συστατικά της επιτυχίας το γεγονός ότι «το νοσοκομείο γυναικοκρατείται». Από την ανάληψη της διεύθυνσης υποστήριξε ότι έδωσε βάρος στις κλινικές μελέτες και εστιάστηκε σε συγκεκριμένα σημεία, για να τρέξουν οι κλινικές μελέτες σωστά, γιατί αυτό επιθυμούν οι εταιρείες. Όσο για τη στελέχωση του γραφείου κλινικών μελετών, ο κ. Ευσταθόπουλος ανέφερε ότι το γραφείο πρέπει να απαρτίζεται από επιστημονικό προσωπικό που να γνωρίζει τα ενδιαμέσα βήματα, επειδή ένα σημαντικό κομμάτι είναι η γραφειοκρατία μέχρι την ψηφιοποίησή της. Για τη στελέχωση θα «τρέξει» εσωτερική πρόκληση, αλλά ο διοικητής του νοσοκομείου δεν απέκλεισε να αναζητηθεί προσωπικό εξωτερικά, με μπλοκάκι.

Για τη θεσμοθέτηση του γραφείου κλινικών μελετών ο **Ελευθέριος Θηραίος, MD, MSc, PhD, Γενικός/Οικογενειακός Ιατρός, Διευθυντής ΕΣΥ, Προϊστάμενος Γενικής Διεύθυνσης, Οργανισμός Διασφάλισης της Ποιότητας στην Υγεία ΑΕ (ΟΔΙΠΥ ΑΕ), Πρόεδρος της Ιατρικής Εταιρείας Αθηνών**, ισχυρίστηκε ότι έθεσε ένα πλαίσιο λειτουργίας τους με ένα budget 4,5 χιλιάδες. Προβλέπεται η ελάχιστη στελέχωση με δύο άτομα, αλλά και η διασύνδεση με άλλες υπηρεσίες, σύμφωνα με τον κ. Θηραίο. Ο τελευταίος εξήγησε, επίσης, ότι αρχική πρόθεση ήταν να δημιουργηθεί μια διεύθυνση κλινικής διακυβέρνησης δίπλα στον διευθυντή και, ίσως, στο μέλλον, στο γραφείο να μπουν άτομα υπό άλλη νομική μορφή. Η **Βέρα Βαζαίου, Director Global Clinical Operations, Johnson & Johnson Innovative Medicine, Greece**, ανέφερε χαρακτηριστικά: «Νομίζω ότι το ΦΕΚ έχει θέσει 4 βασικούς πυλώνες οι οποίοι μας βρίσκουν σύμφωνους». Με έμφαση στην ανάγκη συντονισμού, η κ. Βαζαίου υποστήριξε πως με αυτήν τη βάση τα γραφεία θα λειτουργήσουν, ενώ πλεονέκτημα αποτελεί το γεγονός ότι θα διαχειρίζονται και το οικονομικό κομμάτι. Εκτίμησε δε ότι θα υπάρξει μέριμνα για τη συλλογή των πόρων σε 30 ημέρες, καθώς θα συνδεθούν τα γραφεία με κίνητρα και επενδύσεις στην έρευνα.

Σχετικά με την ίδρυση των γραφείων κλινικών ερευνών η **Δρ. Βαρβάρα Μπαρούτσου, Εσωτερική Παθολόγος, Εμπειρογνώμων Φαρμακευτικής Ιατρικής, Σύμβουλος Έρευνας & Πειραματικής Ανάπτυξης στις Ιατρικές Επιστήμες, Επίτιμος Μέλος - τέως Πρόεδρος ΕΛΕΦΙ, Πρόεδρος της Διεθνούς Εταιρείας Φαρμακευτικής Ιατρικής IFAPP**, σχολίασε ότι «το κομμάτι αυτό έχει μεγάλη αξία, ως αυτοτελές τμήμα δεν θα επηρεάζεται από τα πολιτικά, θα προβαίνει με άριστες πρακτικές». Την ένστασή της εξέφρασε όμως η κ. Μπαρούτσου σε όσα περιλαμβάνει το ΦΕΚ για τα κριτήρια επιλογής του προσωπικού, πανεπιστημιακής εκπαίδευσης με κατεύθυνση διοικητική και οικονομική και διοικητική λογιστική, τονίζοντας ότι αποκλείονται οι νοσηλευτές.

Κατά τη συζήτηση του **Panel III, με θέμα «Θεσμοθέτηση κινήτρων για ασθενείς, φαρμακευτικές, CROs, ερευνητές, νοσοκομεία»**, ο **Σπύρος Αποστολόπουλος, Διοικητής, ΠΓΝ «Αττικόν»**, δεσμεύτηκε για την ίδρυση του γραφείου πριν από τα Χριστούγεννα, λέγοντας χαρακτηριστικά: «Έχουμε ορίσει την ηγεσία». Μεσοσταθμικά, είχαν γίνει 110 μελέτες, που είχαν τρέξει το διάστημα 2013-2019, ενώ, το 2023, πραγματοποιήθηκαν 354 μελέτες, «τρεις φορές πάνω ο όγκος εργασίας». Στην επιτυχημένη πορεία του νοσοκομείου έχει συμβάλει το γεγονός ότι οι χρόνοι έχουν εκμηδενιστεί και υπάρχει λιγότερη κόπωση στο επιστημονικό προσωπικό για να πάρει μια υπογραφή. Σχετικά με την προσέλκυση ασθενών από την Πολιτεία στις κλινικές μελέτες, ο διοικητής υποστήριξε ότι χρειάζεται η διάχυση του μηνύματος μέσω καμπάνιας στοχευμένα σε ομάδες ασθενών.

Ο **Ιωάννης Κωτσιόπουλος, Γενικός Διευθυντής, PhARMA Innovation Forum Greece (PIF)**, επεσήμανε ότι μέσω του Clinical Conference αρκετές ιδέες που συζητήθηκαν μετουσιώθηκαν σε πράξη όταν υπηρετούσε ως γενικός γραμματέας του Υπουργείου Υγείας. Όπως είπε, η Ευρώπη χάνει τις δυνάμεις της στις κλινικές μελέτες, ενώ δεν παρέλειψε να αναφερθεί και στο καλό παράδειγμα της Ισπανίας, που αναδείχθηκε σε ηγέτιδα. Ωστόσο, καυτηρίασε το γεγονός ότι η προώθηση των κλινικών μελετών δεν φαίνεται να είναι προτεραιότητα από την πλευρά της χώρας μας με αποτέλεσμα να χάνει πόρους από επενδύσεις που προέρχονται από το εξωτερικό. Οι συνθήκες μετά την ένταξη των κλινικών μελετών στο επενδυτικό clawback (RRF) δυσχέραναν τη διεξαγωγή τους αντί να την ευνοήσουν, πρόσθεσε ο κ.

Κωτσιόπουλος σχετικά με το ποσοστό επιστροφών, τη γραφειοκρατία, την πρόβλεψη προϋπολογισμού κ.ά.

Η Ελένη Γαβριηλάκη, Επίκουρη Καθηγήτρια Αιματολογίας, Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης, υπογράμμισε, στα λεγόμενά της, τα κίνητρα που μπορούν να θεσμοθετηθούν για τους νέους ερευνητές. Τόνισε ότι το ιατρικό προσωπικό που εμπλέκεται σήμερα με τις κλινικές μελέτες χρειάζεται βοήθεια με το γραφειοκρατικό κομμάτι και ζήτησε τη στήριξη των υπαρχόντων κέντρων, καθώς διαθέτουν γνώση και εμπειρία στα νοσήματα, όπως είναι τα κέντρα εμπειρογνωμοσύνης, που θα μπορούσαν να αξιολογήσουν και πολλούς ασθενείς.

Από τη μεριά της, η **Ιωάννα Κάσδαγλη, MSc, MBA, Marketing Manager & Υπεύθυνη Κλινικών Μελετών Προϊόντων Αγγειοπλαστικής, BIOTRONIK Hellas, Μέλος ΔΣ, Σύνδεσμος Επιχειρήσεων Ιατρικών και Βιοτεχνολογικών Προϊόντων (ΣΕΙΒ)**, επεσήμανε ότι στα ιατροτεχνολογικά προϊόντα η χώρα μας βρίσκεται σε βρεφονηπιακό επίπεδο σε ό,τι αφορά το νομοθετικό πλαίσιο για τις κλινικές μελέτες, χωρίς να διαφέρει από την υπόλοιπη Ευρώπη. «Υπάρχει τάση να εστιαστούμε στις κλινικές μελέτες, αλλά δεν έχουμε καταλάβει ότι είναι ανάγκη. Είναι αιμοδοτής χρήματος», είπε, υπενθυμίζοντας το όφελος για όλους τους εμπλεκόμενους. Αναφέρθηκε ακόμη στη δυσκολία ένταξης 9 κέντρων, που αντιμετωπίζει, προσθέτοντας ότι βρίσκεται στον σωστό δρόμο το νομοσχέδιο, αλλά χρειάζονται ταχύτερα βήματα.

Η Αγγελίνα Μαυράκη, Clinical Studies' Unit Head, Greece, Sanofi, σημείωσε ότι «την κλινική έρευνα τη χρειαζόμαστε, πρέπει να γίνει με εμάς, για να επωφεληθούμε για τον ασθενή, για την κοινωνία, για τα νοσοκομεία, για το κράτος, για τον προϋπολογισμό». Για να γίνει πράξη το θεσμικό πλαίσιο, υποστήριξε η κ. Μαυράκη, χρειάζεται σταθερότητα, προκειμένου να γίνουν ορατά τα αποτελέσματα της εφαρμογής του. Πέρα από το θεσμικό πλαίσιο, χρειάζεται αύξηση προϋπολογισμού για την υγεία, σύμφωνα με την κ. Μαυράκη, η οποία στηλίτευσε το γεγονός ότι οι υποχρεωτικές επιστροφές θέτουν υπό συζήτηση τη διαθεσιμότητα των καινοτόμων φαρμάκων για τους ασθενείς. Όπως επίσης τόνισε, η νοσοτροπία αλλάζει, αλλά «το ζήτημα είναι να αλλάξει ομαδικά», συμπληρώνοντας ότι είναι απαραίτητος ένας χαρισματικός ηγέτης, που «να έχει κάνει δεύτερη φύση του την αλλαγή νοσοτροπίας, για να τραβήξει μπροστά».

Από την πλευρά της, η **Δώρα Τουρτόγλου, Country Head, SMM Greece, AstraZeneca**, ανέφερε: «Είναι αλήθεια ότι το portfolio της εταιρείας μας είναι σε ανοδική πορεία, βγαίνουν καινοτόμα φάρμακα και ελπίζουμε πολλά να έρθουν στην Ελλάδα και θα τα λάβουν οι Έλληνες». Η AstraZeneca, τα τελευταία δύο χρόνια, έχει διπλασιάσει τις μελέτες και θα τις τριπλασιάσει του χρόνου, ενώ έχει αυξήσει και το προσωπικό της, σύμφωνα με την κ. Τουρτόγλου. Πίσω από την εικόνα αυτή υπάρχει ένας αγώνας, όπως περιέγραψε η ίδια σχολιάζοντας το μη φιλικό εξωτερικό περιβάλλον. «Δεν έχει γίνει ακόμη κατανοητό και από την Πολιτεία ότι σε αυτήν τη “μάχη” πρέπει να είμαστε μαζί» πρόσθεσε με νόημα.

crco²⁴ 13th clinical research conference

Silver Sponsors

IQVIA

ΦΑΡΜΑΣΕΡΒ-ΛΙΛΛΥ

Bronze Sponsors

AstraZeneca

Pfizer

Premium Corporate Participations

Coronis Research

HACRO

HBio

Johnson & Johnson

Novo Nordisk

Roche

Corporate Participations

Affidea

Creative Pharma & HR Services

Enterprise Greece

Heads

Innews

Ogilvy

Pharmassist

ΣΕΜΑ

Unilog

crco²⁴ 13th clinical research conference

Υπό την Αιγίδα

PhARMA Innovation Forum (PIF)

Πανελλήνια Ένωση Φαρμακοβιομηχανίας (ΠΕΦ)

HACRO

Ελληνική Εταιρεία Φαρμακευτικής Ιατρικής (ΕΛΕΦΙ)

Ιατρικός Σύλλογος Αθηνών (ΙΣΑ)

Ελληνικός Σύνδεσμος Πληροφορικής Υγείας (ΕΣΠΥ)

HDHC-Hellenic Digital Health Cluster

Χορηγοί Επικοινωνίας

Virus.com.gr

PhB

Banks.com.gr

Expos Greece

Greeco

The Business Events Calendar

ΧΡΗΜΑ

ΧΡΗΜΑ WEEK

Insurance World

Insuranceworld.gr

Photo Credits

©Ελένη Παπαδάκη/PHOTOPRESS Θ&Α Αναγνωστόπουλοι

Για πληροφορίες, μπορείτε να επισκεφθείτε την επίσημη ιστοσελίδα του συνεδρίου πατώντας [εδώ](#)

Επίσης, τα social κανάλια [Facebook](#) και [LinkedIn](#)

crco²⁴ 13th clinical research conference

Για περισσότερες πληροφορίες:

Ανδρέας Μπάλας, Group Digital Marketing Manager, ethosGROUP

τηλ.: +30 210 998 4906

e-mail: baltas.a@ethosmedia.eu